

Cyclofosfamide als infuus

Endoxan®

Het doel van deze folder is u praktische informatie te geven over het nieuwe medicijn dat u gaat gebruiken: cyclofosfamide als infuus.

Hoe werkt cyclofosfamide?

Bij patiënten met een reumatische auto-immuunziekte is er een fout in het afweersysteem ontstaan waardoor er een afweerreactie tegen het eigen lichaam is ontstaan. Dit kan in verschillende plaatsen van het lichaam gebeuren. Bij reumatische ziekten zijn dit vaak de gewrichten, maar ook de huid en andere organen zoals de longen kunnen betrokken zijn.

Cyclofosfamide is een geneesmiddel dat de celdeling remt (ook wel cytostaticum of chemotherapie genoemd) en de activiteit van het immuunsysteem (de afweerreactie) van het lichaam onderdrukt. Cytostatica worden, vooral in combinatie, gebruikt bij de behandeling van kanker. Dankzij het onderdrukkende effect op het immuunsysteem wordt cyclofosfamide in lagere doseringen ook gebruikt bij patiënten met reumatische auto-immuunziekten. De werking van cyclofosfamide treedt doorgaans na enkele weken op. Soms duurt het echter langer en bij sommige mensen werkt het medicijn niet of helaas onvoldoende.

Voor welke aandoeningen wordt cyclofosfamide gebruikt?

Cyclofosfamide wordt toegepast bij de behandelingen van verschillende reumatische auto-immuunziekten. Het wordt onder andere gebruikt bij patiënten met systemische sclerose (sclerodermie), mixed connective tissue disease (MCTD), systemische lupus erythematoses (SLE) en vasculitis (ontsteking van de bloedvatwand).

Hoe wordt cyclofosfamide gebruikt?

Cyclofosfamide infusen worden éénmaal per 4 weken toegediend. Over het algemeen worden de infusen gegeven op de dagbehandeling. Soms wordt hiervan afgezien en wordt het infuus gegeven op de verpleegafdeling en zal er met u besproken worden dat u een nacht blijft overnachten.

De voorgeschreven dosering wordt berekend op uw lengte, lichaamsgewicht en leeftijd.

Het infuus:

- de verpleegkundige controleert vooraf, tussentijds en na afloop uw bloeddruk, pols en temperatuur
- vooraf krijgt u een middel tegen misselijkheid via het infuus toegediend. Zo nodig krijgt u na afloop van het infuus een extra recept mee voor tabletten tegen misselijkheid
- ter bescherming van uw blaas krijgt voor en na toediening van

cyclofosfamide via het infuus het middel mesna

- de duur van het infuus met cyclofosfamide is ongeveer 60 minuten. Echter vooraf en na toedienen van de cyclofosfamide krijgt u via hetzelfde infuus extra vocht toegediend ter bescherming van nieren en blaas, waardoor de totale duur van het infuus ongeveer acht uur bedraagt
- u wordt voor en na het infuus gewogen. Als u veel vocht vasthoudt na afloop van de behandeling dan krijgt u zo nodig een plastablet. Als u op de dagbehandeling bent krijgt u deze plastablet mee naar huis om thuis in te nemen. Zo nodig krijgt u ook een extra recept mee voor een middel tegen misselijkheid

Hoe moet het bewaard worden?

Het infuus krijgt u in het ziekenhuis en wordt daar dus bewaard.

Wat zijn mogelijke bijwerkingen?

In de bijsluiters van het medicijn vindt u een uitgebreid overzicht van alle bijwerkingen die kunnen voorkomen. Hieronder vindt u belangrijke bijwerkingen om van op de hoogte te zijn:

- misselijkheid, braken en verminderde eetlust
- ontsteking van het mondslijmvlies
- milde infecties zoals verkoudheid en griep, gordelroos en urineweginfecties. Als u klachten hiervan heeft, adviseren wij u contact op te nemen met uw (huis)arts
- daling van het aantal bloedplaatjes. Dit kan zich uiten in een verhoogde kans op het spontaan optreden van blauwe plekken en bloedneuzen. De arts zal u daarom vragen uw bloed regelmatig te laten controleren
- koorts, griepachtige verschijnselen, malaise, hoofdpijn.
- haaruitval. Dit probleem is van voorbijgaande aard
- haargroei herstelt zich na staken van de cyclofosfamide
- menstruatiestoornissen: tijdens behandeling kan vermindering of uitblijven van de menstruatie voorkomen. De eisprong kan verstoord raken of uitblijven
- bij de man kan de productie en kwaliteit van de zaadcellen (sterk) afnemen
- blaasontsteking of bloed in de urine. Om deze problemen te voorkomen dient u tijdens de behandeling veel te drinken, ongeveer twee tot drie liter vocht per dag
- verhoogde kans op bepaalde vormen van kanker zoals bijvoorbeeld blaaskanker
- lever- of nierfunctiestoornissen. De arts zal u daarom vragen uw bloed regelmatig te laten controleren
- tijdens het infuus kan een overgevoeligheidsreactie optreden. Als u last

krijgt van kortademigheid, ernstige duizeligheid, licht gevoel in het hoofd, koude rillingen, zwelling van de lippen, huiduitslag of jeuk, moet u dit onmiddellijk laten weten aan de verpleegkundige, zodat hij/zij meteen de arts kan waarschuwen. Zo nodig wordt de toediening van cyclofosfamide vertraagd of onderbroken of een anti-allergie middel toegediend

- allergieën en overgevoeligheidsreacties kunnen voorkomen zowel bij de tabletten als het infuus. Bij nieuwe huidafwijkingen, koorts of benauwdheidsklachten adviseren we u zo spoedig mogelijk contact op te nemen met uw huisarts en/of behandelaar

Zijn er controles noodzakelijk tijdens het gebruik van cyclofosfamide?

Zowel bij het gebruik van tabletten als bij toediening via een infuus, zijn er bloed- en urinecontroles noodzakelijk.

Wanneer u cyclofosfamide via het infuus krijgt toegediend, zal uw arts u vragen om 10-14 dagen na het infuus uw bloed en urine te laten controleren. Zo nodig krijgt u formulieren mee om dit in uw eigen woonomgeving te laten doen. Deze controle is belangrijk omdat deze gebruikt wordt om de dosering van het volgende infuus te bepalen. Zonder deze uitslag kan uw hoofdbehandelend reumatoloog het volgende infuus niet veilig voorschrijven. Op dezelfde dag van het cyclofosfamide infuus zal hetzelfde bloed- en urineonderzoek herhaald worden. Als de uitslagen van het bloedonderzoek goed zijn mag de cyclofosfamide gegeven worden.

Kan het gebruikt worden met andere medicijnen?

Cyclofosfamide mag met sommige medicijnen niet zomaar gecombineerd worden.

Bepaalde medicijnen kunnen bij gelijktijdig gebruik de bloedspiegels van cyclofosfamide en/of sommige bijwerkingen van het medicijnen beïnvloeden. Ook kan cyclofosfamide de werking en bijwerkingen van andere medicijnen beïnvloeden. Meld daarom altijd bij uw behandelaar van dat moment dat u met cyclofosfamide behandeld wordt. Overleg met eigen behandelaar bij verandering van uw medicatie gebruik.

Wat moet u nog meer weten?

Uit onderzoek blijkt dat cytostatica zoals ook cyclofosfamide schadelijk kunnen zijn voor gezonde mensen. Het zijn met name mensen die vaak in aanraking komen met deze medicijnen, zoals verpleegkundigen, die een risico lopen. Zij zullen beschermende maatregelen, zoals het dragen van handschoenen en schort, nemen. De risico's voor uw omgeving zijn heel klein. Toch zijn er een aantal zaken waar u rekening mee kunt houden. Tot 72 uur na toediening van cyclofosfamide kunnen zich resten van dit middel

bevinden in urine, ontlasting en braaksel. Wij adviseren u om het toilet na gebruik tweemaal door te spoelen met een dicht deksel. Mannen krijgen het advies zittend te urineren.

Alcohol

Alcohol kan sommige bijwerkingen van cyclofosfamide versterken. Overleg met uw eigen behandelaar of gebruik van alcohol met mate is toegestaan.

Autorijden/vervoer

Sommige bijwerkingen van de behandeling met cyclofosfamide kunnen een invloed hebben op uw rijvaardigheid en het veilige gebruik van machines. Bespreek samen met uw behandelaar of u veilig kunt rijden of machines gebruiken.

Omdat u op de dag van het infuus misselijk kunt worden is ons advies niet zelf na het infuus naar huis te rijden maar zorg te dragen voor vervoer naar huis. Afhankelijk van uw zorgverzekering is er een mogelijkheid dit vervoer vergoed te krijgen.

U kunt hiervoor contact opnemen met uw zorgverzekeraar en een formulier vergoeding ziekenvervoer aanvragen.

Operaties en andere (tandheelkundige) ingrepen

Overleg met uw behandelaar of het nodig is cyclofosfamide tijdelijk te onderbreken voorafgaand aan een ingreep. Wij adviseren om uw (tand)arts te melden dat u cyclofosfamide gebruikt zodat deze zo nodig maatregelen kan nemen. Bespreek met uw behandelaar wanneer na/voor het infuus de ingreep het beste kan plaatsvinden. Het is belangrijk dat u ervoor zorgt dat uw tandvlees gezond blijft, want er kunnen zich zweertjes en infecties voordoen.

Reizen

Overleg met uw behandelend arts of en hoe u mag reizen. Denk eraan om tijdig een medicatie paspoort bij uw apotheek aan te vragen voor mee op reis.

Vaccinaties

Gezien het feit dat u een reumatische ziekte heeft en reumamedicijnen gebruikt adviseren we om u jaarlijks tegen de griep (influenza) te laten vaccineren door uw huisarts.

Heeft u een vaccinatie nodig, overleg dan altijd van tevoren met uw reumatoloog of huisarts.

Heeft u plannen om in de toekomst een verre reis te maken, dan raden wij u aan dit met uw behandelaar te bespreken vóór het starten van

cyclofosfamide in verband met bepaalde vaccinaties.

Wij raden de vaccinatie met een verzwakt levend vaccin af (bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts, oraal poliovaccin, orale tyfusvaccin of BCG) tijdens behandeling met cyclofosfamide.

Vruchtbaarheid, zwanger worden en borstvoeding

Cyclofosfamide kan de zaad- en eicelproductie beïnvloeden en kan soms leiden tot blijvende onvruchtbaarheid. Indien u in de toekomst nog een kinderwens heeft, zal uw behandelaar u doorverwijzen naar een gynaecoloog voor het invriezen van sperma/eicellen. Indien u onverwachts zwanger bent, adviseren wij u dit direct kenbaar te maken aan uw behandelaar.

Cyclofosfamide kan namelijk schadelijk zijn voor het ongeboren kind. U wordt dan ook geadviseerd om tijdens de behandeling met cyclofosfamide voor betrouwbare anticonceptie te zorgen. Na het stoppen van de behandeling kan cyclofosfamide nog een lange tijd doorwerken. Overleg daarom met uw behandelaar hoe lang u de anticonceptie moet doorgebruiken. Wij raden het geven van borstvoeding tijdens de behandeling met cyclofosfamide af.

Seksualiteit

Het is niet bekend of en in welke mate cyclofosfamide wordt opgenomen in sperma of het slijmvlies van de vagina. Gebruik de eerste 72 uur na het gebruik van cyclofosfamide daarom bij het vrijen een condoom.

Zonlicht

Beperk vanwege het risico op huidkanker tijdens het gebruik van cyclofosfamide de blootstelling aan zonlicht en UV-straling door het dragen van beschermende kleding en/of het gebruik van zonnebrandcrèmes met een hoge beschermingsfactor (factor 30 of hoger). Wij raden u af om onder de zonnebank te gaan.

Vragen

Wanneer u na het lezen van deze informatie nog vragen heeft, zal uw behandelend reumatoloog deze graag beantwoorden.

Polikliniek reumatologie:
mevrouw A. Bakker
mevrouw dr. E.A.J. Dutmer
dr. M.J. Rood
dr. J.N. Stolk

Telefoonnummer (0318) 43 43 45